

MEGOLDÓLAP

szakmai írásbeli vizsga

Alternatív mozgás-masszázs terápia szak

2000. október

TÁJÉKOZTATÓ

az értékelő tanár részére

- A vizsgázók csak a kiosztott feladatlapon dolgozhatnak.
- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el.
- A dolgozatban előforduló esetleges hibákat, tévedéseket kérjük, feltűnően jelöljék!
- A feladatlap egységes értékeléséhez használják fel a rendelkezésükre bocsátott megoldási javaslatot!

- Ponthatáron belül a megoldólaptól eltérő, de tartalmában azonos egyéb helyes megoldás is elfogadható a csillaggal (*) jelölt kérdéseknél.
- Tekintettel az írásmód eltérő gyakorlatára, az értékelésnél ne a helyesírást, hanem a tartalmat értékeljék a tanárok!
- A feladatlap szerkesztésénél Brencsán: Új Orvosi Szótár (Akadémia Kiadó, Budapest, 1993.) útmutatásait vettük figyelembe.
- Kérjük, hogy minden feladat esetén a maximálisan adható pontszám melletti négyzetbe írja be az elért pontszámot!
- Maximálisan adható pontszám: 100 pont.
- Ponthatárok:

100 - 88	- jeles
87 - 75	- jó
74 - 62	- közepes
61 - 51	- elégséges
50 - 0	- elégtelen

Maximálisan adható
pontszám

- 1. Fogalmazza meg a stretching és a jogging mozgás-
gyakorlat lényegét!**

4 pont

stretching:

Izomnyújtás, általában passzív, azaz a test saját súlyát használja fel mint erőt az izom nyújtására. Növeli az ízületi mozgásterjedelmet.

jogging:

rövid ideig tartó, intenzív helyben végzett futás (esetleg ugrálás), amely 100-120/min fölé viszi a pulzust. (Pulzusszám max: 180 - életkor.)

(Alpontonként 2-2 pont adható!)

- 2.* Ismertesse a testedzés hatására a perifériás keringésben
bekövetkező változásokat! Írjon négyet /4/!**

4 pont

- a terhelés hatására az emésztőszervek vérerei összehúzódnak a vázizomzat kapillárisai kitágulnak
- másrészt a kapillárisok száma megnő (kinyílnak a zárt kapillárisok)
- a fenti vérátsoportosítás növeli a működő izomzat oxigénellátását azonos szívfrekvencia mellett (kimélődik a szív)
- növekedik a vérmennyiség, a hemoglobintartalom, az utóbbi növekedése azonos szívteljesítmény mellett növeli az O₂ szállítást
- a perifériás erek tágulása megakadályozza az érszűkület kialakulását

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

- 3.* Időskorú páciens mozgásszervi panaszaira (arthrosis, mozgásbeszűkülés) jogát és könnyű sportmozgást javasoltak. Indokolja meg öt /5/ pontban, hogy miért!**

5 pont

- A mozgás a csontanyagcserét is fokozza. A csontvelőben nő a vvs képzés.
- Az anyagcsere fokozódásával javul az ízületi porc vérellátása és ásványháztartása.
- A mozgás hatására a porc és ízületi folyadék közt intenzív anyagcsere zajlik: tápanyagfelvétel és salakanyag leadás.
- Az ásványháztartás harmonizálódása miatt kisebb a csonttritkulás veszélye, illetve megfelelő táplálkozással együtt (Ca / P arány)

- visszafordul a folyamat. Ugyanez vonatkozik a köszvényre is.*
 - *A jóga javítja az ízületi mozgás terjedelmet a nyújtó gyakorlatokkal.*
Javul az inak /izmok állapota és energia ellátása/anyagcsereje.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

**4.* Ismertesse a testedzés hatását a légzőrendszerre!
Írjon ötöt /5/!**

5 pont

- *növekszik a légzés mélysége ezért*
- *csökken a légzésfrekvencia azaz*
- *gazdaságosabban dolgozik a légzőrendszer*
- *nő a vitálkapacitás így*
- *egy beléggzéssel több O₂ jut a tüdőbe*
- *a reziduális levegő csökken*
- *javul a tüdő vérellátása*
- *csökken a tüdőerek ellenállása*
- *a tüdő rugalmassága öreg korban is megmarad*
- *a tüdőkapacitás az öregedéssel lassabban csökken*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

5.* Artrózisban szenvedő beteg kezelésére az alábbi alternatív gyógymódokat ajánlották: reggel Do-In gyakorlatok, emellett thai masszáz, autogén tréning. Írja le ezen gyógymódok hatásait az adott probléma esetében!

6 pont

A. Do-In gyakorlat

A Do-In gyakorlatok segítenek a reggeli "bejáratási fájdalom" leküzdésében, emellett az energiarendszerre is jó hatással vannak.

B. Thai masszázs

A thai masszázs előnyei az adott probléma esetében:
 - *fájdalomcsillapítás a túlfeszült izmok lazítása által*
 - *mobilizáló fogásai lazítják, nyújtják a merev izmokat, javítják-helyreállítják az ízületek mozgásterjedelmét*
 - *javítják az energiaáramlást*
 - *javítják az ízületek anyagcserejét*

C. Autogén tréning

A lazításban, fájdalomcsillapításban az önkontrollnál és a testi tudatosság fokozásában van szerepe.

(Alpontonként 2-2 pont adható!)

6.* Csoportosítsa a mozgásterápiák hatásait az alábbiakban megadott szempontok szerint! Írjon öt-öt /5-5/ hatást!

5 pont

Élettani hatás:

- *izomerő és tömeg növelése*
- *keringésjavítás*
- *jobb O₂ ellátás*
- *ízületek mozgásterjedelmének fenntartása, javítása*
- *intenzívebb szénhidrát anyagcsere*
- *májfunkció javítása*

- koleszterinszint szabályozása
- fehérvérképzés megakadályozása a kötőszövetekben
- endogén opiátok termelődése
- belső elválasztású mirigyek aktiválása
- vegetatív idegrendszer szabályozása

Pszichés hatás:

- önbecsülés, önértékelés javítása
- nagyobb stressztűrő képesség
- hangulatjavítás
- agresszió levezetés
- társas kapcsolatok alakításának lehetősége
- önismeret javítása
- tudatosság, önkontroll javítása
- testkép kialakítása és differenciálása
- saját ellenállások (lustaság, kishitűség) leküzdése
- teljesítmény motiváció emelkedése

(Helyes válaszonként 0,5-0,5 pont adható!)

7.* **Ismertesse a masszázshelyi és távoli hatásait!**
(Írjon négy-négy /4-4/ jellemzőt!)

8 pont

Helyi:

- vér és nyirokkeringés serkentése, nyirokpangások oldása
- izomtónus növelése v. csökkentése
- a testfelület átmelegítése
- elhalt bőrszövet részek eltávolítása
- letapadások, miogelózisok, hegesedések megszüntetése
- ízületek mozgásterjedelmének javítása
- fájdalomcsillapítás
- szöveti hormonok (pl. hisztamin) felszabadítása

Távoli:

a.) specifikus

- szervekre gyakorolt hatás
- endogén opiátok felszabadítása
- szekréciók kiválasztásának elősegítése
- fájdalomcsillapítás (helyi is)

b.) általános

- keringésjavítás (helyi is)
- izomtónus változtatása (helyi is)
- idegrendszer kiegyensúlyozása
- méregtelenítés

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

8.* **Krónikus kismedencei gyulladásban szenvedő betegek a következő módszereket ajánlották: - fordított (paradox) légzés - Yumeiho masszázshelyi - relaxáció - túrázás. Ismertesse a fenti gyógymódok hatásmechanizmusát az adott probléma esetében!**

4 pont

Fordított (paradox) légzés:

A végbél és a gát illetve az alhas izmainak erőteljes megfeszítése - elernyesztése javítja a terület vér- és energiaellátását.

Yumeiho masszázshelyi:

A szakroiliakális ízületek diszlokációjának megszüntetése és a

háti shu-pontok kezelése rendezi az érintett terület energia-ellátását, alapot teremt a gyógyuláshoz.

Relaxáció:

Krónikus betegség esetén mindig szoba jön az idegrendszer érintettsége. Végezhető célzott szervtréning is a figyelemnek a szóban forgó területre való irányításával.

Túrázás:

A túrázás javítja az egész test - így a kismedence - keringését is, edzi az immunrendszert, kiegyensúlyozza az idegrendszert - aspecifikusan hatva megteremtheti az alapot a betegség leküzdéséhez és a recidiválás megakadályozásához.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

- 9.* **Ismertesse és indokolja meg a jóga tanítások által leírt alapvető légzési hibákat!**

5 pont

Hibák:

- szájon keresztüli lélegzés
- egyenlőtlen lélegzés a két orrlyukon át
- beléggzéssel kezdett gyakorlat

Indoklás:

A két orrlyukon át különböző minőségű "pránát" juttatunk a szervezetbe, ezek eltolódása valamelyik irányba különösen az idegrendszerre van káros hatással.

(A hibákra: 3 pont; az indoklásra 2 pont adható!)

- 10.* **Írja le a hatha jóga ászanák és a "külső elixír" csikung gyakorlatok közös jellemzőit! (Írjon hármat /3/!)**

3 pont

- Mindkettő alkalmazza a koncentrációt, a tudat elcsendesítését, a tudat és a légzés összekapcsolását.
- Kedvezően hatnak a keringésre, testtartásra, idegrendszerre.
- Nyújtják, erősítik az izmokat, szalagokat, kiegyensúlyozzák a pszichét.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

11. **Párosítsa az alábbi módszereket azokkal a betegségekkel / tünetekkel, amelyek kezelésére leginkább alkalmasak! Írja a sorszám mellé a megfelelő betűjelet!**

3 pont

1. asztma	A. Meir Schneider módszer
2. görbe testtartás	B. jóga ekeállítás
3. energiahiány	C. jóga légzések
4. fájdalom az izmokban	D. Alexander módszer
5. látásélesség zavara	E. Waitankung-rezegtető mozdulatok
6. emésztési zavarok	F. relaxáló, simító masszázstechnikák

1.-...C... 2.-...D... 3.-...E... 4.-...F... 5.-...A... 6.-...B...

(Helyes válaszonként 0,5-0,5 pont adható!)

12. **Rendezze eredet szerint két csoportba az alább felsorolt alternatív mozgásrendszereket! Írja le fő hatásukat és céljukat!** 4 pont

Alexander módszer, akupresszúra, Shiatsu, Callanetics, gyógylovaglás, kínai masszázs

Nyugati eredetű módszerek: Alexander módszer, Callanetics, gyógylovaglás

Fő céljuk a tartásjavítás és a gerincpanaszok korrigálása, hatásukat elsősorban a mély hátizmokra fejtik ki.

Távol-keleti eredetű módszerek: akupresszúra, Shiatsu, kínai masszázs

Fő céljuk az energiaáramlás helyreállítása.

Az akupunktúrás pontokra és meridiánokra gyakorolnak hatást elsősorban.

(Alpontonként 2-2 pont adható!)

13. **Írja le sorrendben a fokozottan görcössé váló izomfeszülés által létrehozott "ördögi kör" kialakulásának lépéseit!** 6 pont

1. feszültség az izomban

2. relatív isémia

3. anyagcsere romlása

4. fájdalomkeltő anyagok felszaporodása a szövetben

5. fájdalom

6. még feszültebb izomtónus

(Csak helyes sorrend esetén adható pont!)

14. **Párosítsa az alább felsorolt masszázstechnikákat a megfelelő állításokkal! Írja a sorszám mellé a megfelelő betűjelet!** 3 pont

1. Kötőszöveti masszázs	A. Fő célja a szakroiliakális ízület korrekciója
2. Yumeiho	B. Az akupresszúra japán változata
3. Thai masszázs	C. Végzése során gyakran tapinthatók összetapadt szövetrétegek
4. Akupresszúra	D. A hagyományos kínai akupunktúrás pontok kezelésén alapul
5. Szegmentmasszázs	E. A masször elsősorban testsúlyával dolgozik
6. Shiatsu	F. Élettani alapja pl. a viszceroután (bőr-belső szervi) reflexív

1.-...C... 2.-...A... 3.-...E... 4.-...D... 5.-...F... 6.-...B...

(Helyes válaszonként 0,5-0,5 pont adható!)

15. **Vérnyomás problémák kezelésére kell kezelési tervet összeállítani. Rendezze két csoportba az alábbi megoldásokat aszerint, hogy emelik vagy csökkentik a vérnyomást!** 4 pont

1. légzőgyakorlatok levegő visszatartással (kumbhaka)

2. fordított testhelyzetű jóga ászanák

3. nagy jógalégzés

4. gyomor - 36 pont presszúrája

5. kormányzó - 20 pont presszúrája

6. fejkopogtatás (Do-In)

7. légzőgyakorlat elnyújtott kilégzési fázissal

8. relaxáló masszázstechnikák

A vérnyomást emeli: 1, 2, 5, 6

A vérnyomást csökkenti: 3, 4, 7, 8

(Helyes válaszonként 0,5-0,5 pont adható!)

16. **Mely panaszok/állapotok esetében abszolút vagy relatív módon ellenjavaltak az alább felsorolt módszerek/gyakorlatok? Írja a sorszám mellé a megfelelő betűjelet!** 3 pont

1. magas vérnyomás	A. gerincmobilizáló masszázstechnikák
2. súlyos csonttritkulás	B. svédmasszázs
3. kiterjedt bőrbetegség	C. Shiatsu hasi kezelés
4. mentális zavarok	D. "külső elixír" csikung gyakorlatok
5. terhesség	E. jóga meditáció
6. erősen leromlott szervezet	F. fordított testhelyzetű jóga gyakorlatok

1.-...F... 2.-...A... 3.-...B... 4.-...E... 5.-...C... 6.-...D...

(Helyes válaszonként 0,5-0,5 pont adható!)

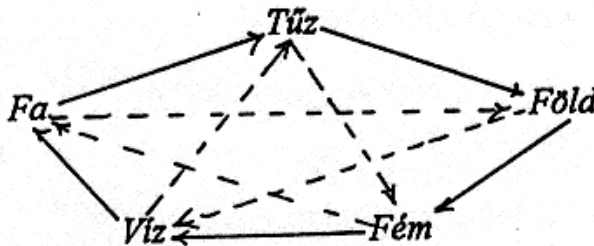
- 17.* **Nevezze meg és jellemezze az alternatív masszázsoknál alkalmazott és távolsági hatást eredményező két hatásmechanizmust!** 6 pont

A. Idegi-reflexes hatáson alapuló: pl. szegmentmasszázs.
Alapja pl. a viscerokután (bőr-belső szervi) reflexív, amely az emberi test szelvényes beidegzése által működik (Head-zónák). Az azonos gerincvelői szelvénybe befutó, belső szervtől illetve bőrterületről érkező idegek között kapcsolat létesül. Következmény: a szerv zavara kivetülhet a bőrterületre (diagnosztikai érték!) a bőrterület ingerlése által hatást gyakorolhatunk a szervre.

B. Energiarendszeren át megvalósuló hatás (pl. akupressúra).
A meridiánoknak a bőrfelszínre futó ágai a testfelszín egymástól távolabb fekvő területeit, mélyen futó ágai a szerveket és a testfelszínt kötik össze. A hatás elsősorban az akupunktúrás pontok ingerlése által váltható ki. A távolsági hatás szempontjából legfontosabbak a karok és a lábak disztális részein (könyöktől illetve térdtől lefelé) elhelyezkedő pontok illetve a "háti shu" pontok. Utóbbiak a belsőszervekhez biztosítanak kapcsolatot. A kezelés célja: az akadálytalan energiaáramlás és az optimális eloszlás biztosítása.

(Alpontonként 3-3 pont adható!)

18. **Ábrázolja a hagyományos kínai orvoslás "öt elemét" ("öt fázis", Wu Xi) és tüntesse fel a közöttük levő serkentő-tápláló illetve gátló-korlátozó kapcsolatokat az alábbi jelek segítségével! (→ serkentő; ---- gátló)** 10 pont

Minden fázis táplálja az utána következőt (anya-fiú szabály) és gátolja az utána következő másodikat.

(Helyes megnevezés és sorrend leírására: 5 pont; a serkentő és gátló kapcsolatok: ábrázolására 2,5-2,5 pont adható!)

- 19.* **Jellemezze (hasonlítsa össze) a nyugati sportok és a keleti mozgástechnikák gyakorlásának célját. Mindegyikhez írjon három-három /3-3/ jellemzőt!** 3 pont

Nyugati sportok

- teljesítménycentrikusság
- a sikerek mielőbbi elérése
- a fejlődés idejének lerövidítése
- a hangsúly a dinamikán, az erőn, a gyorsaságon, állóképességen van

Keleti mozgástechnikák

- a gyakorlás már önmagában eredmény, a sikerek egy idő után maguktól megérkeznek
- a fejlődés gyorsítása kifejezetten nemkívánatos
- az erő helyett a megfelelő tudatállapotot hangsúlyozzák
- a lényeg az erő, a feszülés, ellazulás, gyorsaság és lassúság harmóniája

(Helyes válaszonként 0,5-0,5 pont adható!)

- 20.* **Tervezzen meg 10 pontban egy tájékoztató kiadványt, amelyben kiemeli a Csikung és Waitankung gyakorlatok előnyeit a nyugati sportokkal szemben!** 5 pont

- A gyakorlatok, miközben az izmokat-izületeket igénybe veszik, az elme tevékenységét elcsendesítik.
- Kiemelik a figyelem irányításának fontosságát.
- Általában útmutatást adnak az adott gyakorlatokhoz legmegfelelőbb légzésről is.
- Nincs teljesítménykényszer.
- Többnyire relaxáló hatásúak.
- Energiát termelnek.
- Terápiás célra is használhatók.
- Egyesítik a gimnasztika, a gyógyítás és a meditáció elemeit.
- Középkorúak és idősek is aktívan gyakorolhatják, sőt el is kezdhető ilyen korban is.
- A mozgások általában lassúak, ezért csökken a sérülésveszély.
- Nemcsak a terhelésnek, a pihenésnek-ellazulásnak is fontos szerepet tulajdonítanak.

(Helyes válaszonként 0,5-0,5 pont adható!)

21. **Sorolja fel a Thai masszázis fogásait az alkalmazás gyakorisága szerint!** 4 pont

- nyújtás
- feszítés
- harántmasszázs
- leszorítás

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)